

BREUS CONSIDERACIONS A PROPOSIT DELS CONREUS POSSIBLES A VALENCIA

CONSIDERACIONS

LA matèria, per a poder contribuir als fenòmens vitals, necessita trobar-se en un grau de divissibilitat ultra sensible, factible, solament, en l'estat fluid. Aquesta circumstància s'opera a través de l'envoltura cel·lular, en la qual s'estableix una funció interna d'indole específica que es diferencia del medi ambient on pot existir.

Els elements cel·lulars presenten dues modalitats biològiques—vegetal i animal—, cada una d'elles amb llur procés típicament peculiar, característic, el qual, a mesura que és intervingut pel factor temps, mitjançant generacions successives ininterrompudes, s'intensifica i s'arriba a perpetuar, amb ço que ens dóna facilitats per al més exacte coneixement dels éssers vivents que nosaltres mantenim subjectes a una constant observació i a una metòdica experiència.

Els elements cel·lulars vegetals es relacionen principalment amb les transformacions químiques més senzilles, és a dir, les no albuminoïdes (compostos ternaris), que revesteixen una certa estabilitat, mentre que en la bioquímica animal predominen els albuminoïdes, substàncies caracteritzades per llur major inestabilitat, circumstància que obliga les cèl·lules animals a portar una existència manifestament més activa.

Com és prou sabut, la nutrició dels vegetals es verifica prenent llur aliment del regne mineral, mentre que els animals necessiten per a llur sosteniment el sacrifici d'altres éssers vivents, ja siguin plantes o altres animals; d'aquests fets deriva, com a corollari, el sosteniment oneros, de vegades costosíssim, que exigeixen els darrers, mentre que els vegetals es poden conrear amb força economia i relativa facilitat.

L'arguïssima és la relació dels vegetals que en menor o major escala són conreuat per l'home, en vistes a beneficiar total o parcialment de llurs productes. Un gran nombre d'ells, però, existeixen oblidats entre nosaltres, malgrat la industrialització i, per tant, conreu intens de què són objecte en altres països, com a conseqüència de repetides investigacions primer i cons-

tants experiències després, que tendeixen a ampliar constantment l'horitzó industrial. Entre els vegetals alludits mereixen la nostra atenció preferent aquells que produeixen àcids vegetals, determinats olis, bàlsams, essències, resines, etc., productes de múltiples i variadíssims usos, principalment en diverses indústries i en terapèutica.

La humitat i el calor, com a elements essencials, bàsics per a la vida de les plantes, han d'ésser les primeres condicions amb què hem de comptar per a llur cultiu; després, caldrà tenir en compte el lloc d'on siguin originàries i les dades meteorològiques del país de procedència. Així, hi han casos favorables de plantes, el cicle de les quals es completa dins de l'any natural, com succeeix amb algunes espècies procedents de l'hemisferi austral, per a les quals, el període de pluges del país d'origen troba un equivalent —i àdhuc substituent avantatjós— en un regadiu abundant, l'acció benfactors del qual és completada pel nostre estiu, sense el qual aquell fóra insuficient i imperfecte.

Aquest cas es dona, per exemple, amb el cacauet (*Arachys hypogea L.*), importat directament de Mèxic al Jardí Botànic de València, des d'on es propagà amb gran rapidesa i intensitat, enriquint la comarca llewantina; quelcom de semblant ha esdevingut amb la pataca de canya (*Helianthus tuberosus L.*) procedent del Brasil, encara que aquesta espècie no està molt estesa per Espanya, excepció feta dels pobles de la Manxa, on supleix, fins a cert punt, la falta de fruita de tardor, amb el remarcable avantatge d'una superior capacitat alimentícia i poder-se'n, també, extreure alcohol.

Potser, en un pervenir no molt llunyà, sigui una realitat la introducció de nous conreus diferents dels que ara alludim. Potser algun podrà figurar entre els assenyalats per a la rotació d'aquests en la regió de Llevant, fet d'un interès positiu per als seus agricultors. Així ha de succeir, ja que la rotació de conreus sintetitza la tècnica agrícola, mentre que el sistema de conreu reflexa una modalitat econòmica, encara que entre ambdues hi hagi una íntima relació pel fet d'estar una i altra subordinades als factors intrínsecs que regeixen tota indústria, dels quals, com és lògic, no es pot sotstreure l'agrícola. En els països o regions d'escassa població, no constituirà un gran encert adoptar una rotació de conreus que requereixi un gran treball i una ràpida recollecció.

II

CONCLUSIONS

Si per els progressos de la tècnica en la química sintètica s'ha anat abandonant el conreu de determinats aromes, com el de la violeta, o per conveniències d'ordre administratiu és desterrat el del tabac, que segurament proporcionaria un gran rendiment agrícola en determinades regions espanyoles, són possibles, en canvi, altres conreus.

Entre aquests tenim la figuera mora o nopsal (*Opuntia vulgaris* Mill) i espècies afines que, segons l'experiència, es podrien mantenir asilvestrades en les crestes de les muntanyes fins a un límit determinat sobre el nivell del mar i el fruit de la qual podria beneficiar-se per a l'obtenció d'alcohol i millor, encara, per a la de pasta per a paper. Al mateix temps, serviria de pastura al bestiar, principalment al boví i cabrum, ja que en els Estats Units l'agrònom BURBANT ha arribat a obtenir varietats conreades de figueres mores totalment inermes que ha aplicat a aquest ús, amb èxit. De la campaneta ornamental, o meravella d'Indies (*Pharbitis hispida* Choisy) es pot isolar la cloròfila de les seves fulles per tenyir determinades substàncies alimentàries en conserva. Hem de recordar que en la regió valenciana són cada dia més nombroses les instal·lacions dedicades a la indústria conservera i la toxicitat perillosa d'alguna de les substàncies químiques que encara s'empren al marge de la llei; amb aquests antecedents no és aventurat suposar que el conreu en petita escala de la convolvulància esmentada, hauria de trobar el desitjat mercat.

El ricí, figuera infernal, o palma cristi (*Ricinus communis* L) permetria extreure l'oli de les seves llevors (que en contenen un 50 per cent) i es propagaria amb facilitat pels paratges semipantanosos, com succeeix en els de la costa meridional, on neix espontàniament, a Almuñécar. Del conreu d'aquest vegetal s'han efectuat diversos assaigs, amb un resultat del tot fàgauer, a la província de Màlaga; de les experiències verificades s'ha comprovat que les despeses de conreu per hectàrea arriben a 375 pessetes; cada hectàrea no produeix menys de 2500 kg de llevor, la valor de venda dels quals, fixada molt baixa, és de 50 pessetes els 100 kg; la producció d'aquella hectàrea valdrà, doncs, 1250 pessetes, és a dir, que deixa un benefici líquid de 875 pessetes. L'oli de ricí té cada dia més aplicacions, que fan que es fabriqui cada vegada en major quantitat; als usos ja coneguts cal afegir el que d'ell es fa en els motors per a l'aviació; per això el govern francès donà instruccions concretes als governadors de diverses colònies, encarilades a fomentar el conreu d'aquest vegetal.

També reportarien considerable utilitat diverses espècies de les compreses en la família de les Labiades, per tal com tenen aplicacions distintes, principalment per l'essència de llur sumitat. La majoria de les espècies d'aquesta família (que en comprèn unes 3000) són pròpies dels països càlids i temperats, essent les menys pobladores de terrenys freds, dada interessant pel fet d'ocupar-nos de la regió llevantina.

Podrien ésser igualment beneficiats altres vegetals en atenció a llurs productes aprofitables amb solament aplicar una explotació metòdica.

Revesteix, encara, més important pervenir, ja que avui es troba gairebé agavellat per la indústria estrangera, el conreu de plantes de les que es pot extreure algun alcaloide d'aplicació terapèutica. Aquests alcaloides varien gairebé tant com el nombre de famílies admeses en Botànica i algunes espècies en presenten dos o més en llur flor, escorça, arrel, tubèrcul, etcètera; amb això és beneficiarien les diferents flòrules d'acord amb el predomini de determinades plantes o famílies.

Fonamentat-nos en això, per a l'obtenció de la daturina o atropina, ens orientariem vers els llocs on vegetin en bones condicions les solanàcies belladona (*Atropa belladonna* L) i extramoní (*Datura stramonium* L), en les quals es troba aquell principi, àdhuc en la proporció de 0'8 per 100 en les llevors de la primera.

En realitat, el producte alcaloídic que es troba, almenys preferentment, en aquestes plantes és la hiosciamina que es converteix en atropina per una relativament senzilla transformació molecular.

Per a l'extracció de la morfina i tebaïna cercariem els llocs predilectes de les papaveràcies, ja que aquells cossos són els principals components bàsics de l'opi, que s'extreu preferentment de l'adormidera (*Papaver somniferum* L), sobretot del làtex que contenen les càpsules abans de madurar.

Atenent-nos a la diversitat de clima, sòl i altres factors propis del medi ambient, podem concebre l'esperança que els assaigs modestament realitzats fins ara—més aviat temptatives de caràcter particular efectuades isoladament—s'intensificaran i ampliaran en un demà no llunyà fins a assolir una producció regular, la importància de la qual permeti atendre les necessitats del nostre mercat, donant lloc a la nacionalització d'aquesta nova indústria fins a emancipar-nos totalment de la servitud que avui hem de rendir forçosament a la fabricació estrangera.

LLUÍS PARDO I GARCIA

Bibliografía

Per si interessa a algun lector conèixer amb detall aquest afer, donem a continuació diversos tractats elementals, a propòsit per a la iniciació en la matèria exposada:

BARÓ (Fernando): *Las plantas aromáticas forestales*: Catecismo del Agricultor, núm. 18, Calpe.

BARÓ (Fernando): *El esparto y su exportación*: Catecismos del Agricultor, núm. 135, Calpe.

CAÑIZO (José del): *El ricino: cultivo y utilización*: Catecismos del Agricultor, núm. 137, Calpe.

LÁZARO (Blas): *Plantas medicinales*: Manuales Gallach, núm. 41.

OPISSO (A.): *Los remedios vegetales*: Manuales Gallach, núm. 69.

OPISSO (A.): *Plantas industriales*: Manuales Gallach, núm. 73.